

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДО ОПАНУВАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ідея про наявність індивідуально-психологічних відмінностей при опануванні іноземної мови підтверджується результатами багатьох досліджень (Б.В. Беляєв, М.К.Кабардов, М.Г.Каспарова та ін.), в яких має місце той факт, що одні особистості з високими здібностями до опанування іноземної мови можуть за доволі короткий термін часу досягти високого рівня опанування іноземної мови, інші мають певні проблеми в цьому процесі.

Актуальність проблеми наукового визначення здібностей до опанування іноземної мови обумовлена потребами як викладачів так і тих, хто навчається, зробити процес опанування іноземної мови ефективним, швидким та легким. Достовірна інформація про індивідуально-психологічні особливості особистості, яка поставила перед собою ціль – опанувати іноземну мову, дасть змогу не лише спрогнозувати майбутній успіх процесу опанування, але й допоможе знайти індивідуальний підхід до кожного, щоб тим самим закріпити та поглибити інтерес до опанування іноземних мов.

Спробу дослідити психологічні детермінанти, завдяки яким особистість більш успішно опановує іноземну мову робили фахівці різних галузей знань: педагоги-методисти (Є.І. Пассов, Г.О. Китайгородська, В.О. Артемов), психологи (М.Г.Каспарова, М.К. Кабардов, Б.А. Бенедиктів, І.О.Зимня та ін.), психолінгвісти (Ж.Піаже, П.Фресс, П.Олерон, Ф.Брессон, О.О. Леонтьєв), мовознавці (Ф. де Соссюр, В. фон Гумбольдт, Л.В.Щерба) та інші. Узагальнення тих чи інших досліджень засвідчує, що у пізнанні проблеми здібностей до опанування іноземної мови залишається багато питань.

Таким чином, метою даної статті визначається аналіз поняття психолінгвістичних здібностей до опанування нерідної іноземної мови (надалі психолінгвістичні здібності до опанування іноземної мови) на основі теоретичних та емпіричних даних психологічної та психолінгвістичної наук.

Предметом теоретичного дослідження цієї статті виступає опанування іноземної мови в умовах системного навчання, а об'єктом – психолінгвістичні здібності до опанування іноземної мови.

У нашій роботі виходячи з наведеного були поставлені наступні завдання:

1. Уточнити зміст поняття здібностей у тому числі зміст поняття психолінгвістичні здібності до опанування іноземної мови.

2. Розкрити основні тенденції дослідження пізнавальних процесів, що обумовлюють успішність опанування іноземної мови.

Проблемою здібностей займаються багато вітчизняних дослідників (Б.М. Теплов, С.Л. Рубінштейн, К.К. Платонов, М.Д. Левітов, В.А. Крутецький, Є.П. Льїн, Т.І. Артем'єва, В.Д. Шадріков, В.М. Дружинін та ін.). В результаті цих експериментальних та теоретичних досліджень сформувався наукове уявлення про даний феномен, що закріпилося в сучасній психологічній науці.

В рамках особистісно-діяльнісного підходу видатний психолог Б.М.Теплов [20] вперше теоретично обгрунтовує поняття здібності та виділяє три базових ознаки:

- Здібності – це індивідуально-психологічні особливості, за якими люди відрізняються один від одного, а не властивості, за якими всі рівні.

- Здібності – це лише ті індивідуальні особливості, які обумовлюють успішність діяльності. Слід зазначити, що не окремі здібності, а своєрідне поєднання цих здібностей може забезпечити успішність виконання діяльності.

- Поняття здібностей не зводиться до знань, умінь та навиків, які вже сформовані в людини, але обумовлюють швидкість, легкість та успішність формування цих знань, умінь та навиків.

Учений заперечує природженість здібностей. «Природженими можуть бути лише анатомо-фізіологічні особливості, тобто задатки, які лежать в основі розвитку здібностей» [20, с. 17].

Загальне положення вчення Б.М.Теплова про те, що «здібність не може виникнути поза відповідною конкретною діяльністю» [20, с. 20] підтвердилося згодом У працях багатьох психологів, але водночас зазнало критики. С.Л.Рубінштейн [15] відзначав складну синтетичність здібностей як особливостей особистості, яка в загальному визначає здатність особистості до історично сформованої суспільно-корисної діяльності. К.К.Платонов стверджував, що «Поза діяльністю їх [здібностей] взагалі не існує ... , що в загальному значенні здібності можна трактувати як відображення діяльності» [16, с. 117]. М.Д.Левітов [19] давав визначення здібностям як психологічні особливості особистості, які виражаються та формуються лише в діяльності. За В.А.Крутецьким здібності розглядаються як «індивідуально-психологічні особливості особистості, які допомагають їй при певних рівнях умовах відносно швидше, легше та глибше оволодіти знаннями, вміннями та навиками у відповідній діяльності» [19, с. 11].

Водночас Т.І.Артем'єва [1] висловлювала занепокоєння тим, що проблема здібностей настільки переплітається з постановкою проблеми діяльності, що перша втрачає свою феноменологічну сутність.

Є.П.Льїн [8] аналізуючи здібності в рамках особистісно-діяльнісного підходу, критикує прихильників цього підходу через відсутність наукового пояснення як саме фізіологічне, а саме задатки, перетворюються в психологічне – здібності, якщо здібності проявляються та формуються лише в конкретній діяльності. Протиріччя особистісно-діяльнісного підходу дослідник пропонує вирішити, аналізуючи проблему здібностей з позиції функціонально-генетично підходу. Здібності, виражені більшою мірою (в цьому випадку говорять про наявність здібностей в особистості і визначають її як здібну) чи меншою, проявляються перш за все в елементарних психічних та психомоторних процесах (Є.П.Льїн, В.А.Крутецький, В.Д.Шадріков). Здібності визначають «міру виразності (прояву) якісних сторін функцій (сенсорної, мнемічної, рухливої тощо)... , які обумовлені задатками» [8, с. 42]. Наявність функцій притаманна всім особистостям, у цьому всі однакові, але якщо рівень виявлення якісної сторони функції високий, то тут доречно говорити про здібність, а це, у свою чергу, відрізняє особистостей між собою. Таким чином, Є.П.Льїн [8] торкаючись питання про співвідношення здібностей та задатків, дійшов висновку, що саме через функції (точніше функціональні системи, бо з різними задатками можуть бути пов'язані певні функції), які обумовлені задатками, проявляються здібності.

Найбільш детально в рамках функціонального підходу проблема здібностей проаналізована в роботах В.Д.Шадрікова [21]. Так, дослідник визначає поняття здібність у трьох вимірах – індивіда, суб'єкта діяльності та особистості. «Здібності індивіда – це властивості його функціональних систем, які реалізують окремі психічні та психомоторні функції, мають індивідуальну міру виразності та проявляються в успішності та якісній своєрідності пізнання доволішого предметного світу та організації адаптивної поведінки (у тому числі життєдіяльності)» [21, с.75]. Здібності індивіда – це природні здібності за своєю біологічною суттю, на базі яких, як зазначає В.Д.Шадріков [21], розвиваються здібності людини як суб'єкта діяльності. Таким чином, здібності людини як суб'єкта діяльності – це оперативовані (трансформовані до вимог конкретної діяльності) здібності індивіда в цій діяльності. Соціальну успішність та якісну своєрідність пізнання та вчинків людини визначають властивості її особистості, які автор називає здібностями особистості. Здібності індивіда та суб'єкта діяльності, оприділяючись цінностями та цілями, моральністю особистості, функціонують в структурі здібностей цієї особистості. Визначення здібностей як властивостей функціональних систем, які реалізують психічні та психомоторні функції, вдало пов'язується з досягненнями сучасної нейропсихології про функціональну організацію мозку та результатами досліджень проблеми здібностей в окремих видах діяльності.

Отже, поняття здібностей визначається через властивості функціональних систем, які реалізують психічні та психомоторні функції та мають індивідуально-психологічну міру виразності, які обумовлюють успішність діяльності, що не зводиться до навиків, умінь та знань, але обумовлює легкість та швидкість опанування діяльності.

В психологічній літературі психологами (Б.М. Теплов, С.Л. Рубінштейн, В.Д. Шадріков, Б.В. Беляєв, В.М. Дружинін та інші) виділяються загальні та спеціальні здібності. Займаючись проблемою загальних здібностей, відомий фахівець у цій області В.М.Дружинін [3] виділяв три основних загальних здібностей: інтелект, креативність та наукованість («обучаемість»). Ці здібності властиві всім особистостям (у межах нормального психічного розвитку особистості) та задіяні в широкому спектрі діяльності. Спеціальні здібності розрізняються за видами психічних функціональних систем [2] (сенсомоторні, перцептивні, атенційні, мнемічні, імажитивні, мислинневі, комунікативні), властивостями яких вони є, та обумовлюють успішність окремих видів діяльності. За видами діяльності можна виділити такі спеціальні здібності як математичні здібності – в математичній діяльності, літературні здібності – в літературній діяльності, педагогічні здібності – у педагогічній діяльності, художні здібності – у художній діяльності, психолінгвістичні здібності – у діяльності опанування мови тощо.

Так, В.А.Крутецький [19], досліджуючи проблему математичних здібностей, виокремлював наступні фактори, які обумовлюють успішність математичної діяльності: особливості розумового сприйняття (аналітико-синтезуюче сприйняття); особливості мисленнєвої діяльності (вільне узагальнення математичного матеріалу, миттєве виведення результату після сприйнятого матеріалу, швидкість та гнучкість мисленнєвих процесів); особливості пам'яті; сприйняття та осмислення навколишнього світу крізь призму математичних категорій; низька втомлюваність на заняттях математики відносно занять іншими видами діяльності.

У свою чергу В.П.Ягункова [19] зробила спробу проаналізувати літературні здібності і виявила наступні компоненти літературних здібностей: творча уява; емоційність; естетичне почуття; уміння застосовувати зображальні засоби мови для відображення предметів та явищ реальності.

Серед авторів, які вивчали педагогічні здібності, вагомий вклад вніс Ф.Н.Гоноболін [19], який виділяв такі особливості, які здатність робити навчальний матеріал доступним для учнів, розуміння вчителем учня, педагогічна вибагливість, здібність до самого викладацького предмета, здатність до позакласної роботи з дітьми та ін.

У структурі художніх здібностей В.І.Кірієнко [12] виокремлював зорову образну пам'ять, цілісність сприйняття, здатність до оцінок перспективних співвідношень та ін.

Як бачимо з аналізу вищезазначених досліджень, системоутворюючими моментами в прояві здібностей до певних видів діяльності виступають пізнавальні процеси, їх розвиток, індивідуальні особливості їх функціонування. Саме тому ми зробили припущення про те, що є певні компоненти пізнавальних процесів, які мають значну індивідуальну варіативність та співвідношення, при цьому в кожному такому комплексі можуть бути провідні властивості. Визначивши останні, ми зможемо з певним припущенням стверджувати про наявні потенційні можливості особистості до опанування іноземної мови. Безумовно, важливим при аналізі та виділенні вказаних пізнавальних процесів залишається специфіка мови та її функціонування.

Мовознавці (Ф. де Соссюр, В. фон Гумбольдт, Л.В.Щерба) представляють мову як систему фонетичних, лексичних, граматичних та стилістичних засобів та правила спілкування. Фонетика – це система звукових одиниць та їх комбінацій, з яких складаються слова та вирази. Граматика – система правил породження змістовних усних висловів та письмових речень. Лексика – обширний запас слів та ідіоматичних висловів, які використовуються при реалізації усних висловів та письмової мови. А також певна система письма та правопису, яку слід засвоїти особистості при опануванні іноземної мови. Поняття опанування (learning) мови можна тлумачити по-різному [14]:

- 1) як опанування рідної мови (language acquisition, mother tongue acquisition);
- 2) як вторинне усвідомлення рідної мови в навчальному закладі;
- 3) як опанування тієї чи іншої нерідної мови.

Опанування тієї чи іншої нерідної мови може бути спонтанним (коли той, хто навчається, потрапляє в мовне середовище та не отримує системного навчання) і спеціально запланованим процесом, яким керують та управляють в умовах системного навчання, наприклад у ВНЗ, школі ін.

Необхідно відрізнити два поняття мовну здібність та здібність до мови. Мовна здібність (linguistic competence за Хомським [14]) – здібність до опанування першої рідної мови. Здібність до опанування мови – це здібність до опанування нерідної мови. Нерідна мова, яку дитина опанує в тому середовищі, в якому розвивається, визначається О.О.Леонтьєвим [14] як друга мова (second language). Це мова національно-мовних меншин, державна або офіційна мова, мова міжетнічного спілкування. Нерідна мова, яку опановують за відсутності мовних носіїв, є іноземною мовою (foreign language).

Вітчизняні та зарубіжні дослідники (І.О.Зимня, М.К.Кабардов, М.Г.Каспарова, John B.Catroll, Paul Pimsleur, О.О.Леонтьєв, Г.В.Сейгер, Г.Я.Узилевський) психолінгвістичні здібності до опанування іноземної мови розглядали здебільшого в контексті взаємодії особливостей психічних процесів пам'яті, мислення та сприйняття.

Так, І.О.Зимня [6] серед факторів, які обумовлюють успішність опанування іноземної мови, виділяє загальнопедагогічні (як вплив особистості самого викладача), методичні (це методи, прийоми і т.п. з організації навчального матеріалу), загальнопсихологічні (мотивація навчання, тобто той особистісний зміст, якого набуває діяльність того, хто навчається) та індивідуально-психологічні фактори. Індивідуально-психологічні фактори дослідниця співвідносить із поняттям мовних або лінгвістичних здібностей, які можуть аналізуватися на трьох рівнях [6, с. 38]:

- на рівні оцінки результатів виконання діяльності (це оцінка вже сформованих знань, умінь та навиків);
- на фізіологічному рівні (залежність між індивідуальними відмінностями людини та певними властивостями нервової системи);
- на психологічному рівні (вивчення психічних процесів та особливостей протікання індивідуально-психологічних відмінностей).

Нас цікавить саме характеристика психологічних факторів опанування іноземної мови, які автор аналізує на психологічному рівні. І.О.Зимня виокремлює наступні лінгвістичні здібності до опанування іноземної мови:

- мовне мислення, яке реалізується на основі мисленнєво-мнемічної діяльності, компонентами якої є довготривала та оперативна пам'ять і мислення, а саме здібність до виявлення мовного правила.

- «відчуття мови», яке визначається лінгвістичною вірогідністю поєднання мовних засобів та відображення зв'язків і відношень предметів та явищ реального світу.

Результатом досліджень цих мовних здібностей був висновок дослідниці про те, що провідний показник індивідуально-психологічних факторів, які впливають на успішність опанування іноземної мови, є показник оперативної пам'яті. Показник вірогідного прогнозування важливий, але не визначальний.

М.К.Кабардов аналізуючи особливості застосування мовних тестів, привертає увагу до того факту, що існують загальні фактори, від яких залежить в подальшому успішність опанування іноземної мови, тобто «тести передбачають існування індивідуальних відмінностей до початку опанування іноземної мови» [9, с. 399]. Автор наводить теоретичні та експериментальні дані Б.В.Беляєва [9], який виділяв два основних типи володіння іноземною мовою – раціонально-логічний (люди, які відносяться до цього типу, рецептивно, або пасивно, опановують іноземну мову – слухають та читають або сприймають і розуміють іншомовне мовлення через теоретичне усвідомлення, граматичний аналіз мовних особливостей) та інтуїтивно-чуттєвий (для людей цього типу характерне продуктивне, або активне, опанування іноземної мови лише за допомогою практичного тренування в мовній діяльності, оскільки мовні засоби та правила формуються в процесі комунікативної діяльності). На основі цих даних та результатів свого дослідження М.К.Кабардов [10] доходить висновку про існування двох типів опанування іноземною мовою в залежності від особливостей нервової системи (рухливість/інертність нервових процесів), комунікативний та некомунікативний. Особистість комунікативного типу демонструє великий обсяг слухового сприйняття, слухової оперативної пам'яті, велику швидкість актуалізації знань та переробки нової інформації. Некомунікативного типу особистості демонструють успішність опанування іноземної мови при доволіному запам'ятовуванні, при наявності зорового підкріплення вербального матеріалу.

М.Г.Каспарова [11] акцентувала увагу на трьох компонентах мовних здібностей – слухове сприйняття (забезпечує аудіювання та самоконтроль під час говоріння іноземною мовою), вербальне мислення (забезпечує гнучкість словесного фонду, логічність міркувань тощо), вербальна пам'ять (забезпечує актуалізацію мовних форм). Серед особистісних якостей вона виділяла емоційні (вразливість, емоційність, експресивність тощо) та комунікативні якості (уміння вести розмову, переконувати співрозмовника тощо).

Зарубіжні дослідники John B.Catroll та Stanley Sapon виділили чотири спеціальних когнітивних здібностей, які зумовлюють успішність опанування іноземної мови в традиційних навчальних програмах [13, с. 847-848]:

- здібність до фонетичного кодування (phonetic coding ability) – це різновид мнемічної здібності, завдяки якій людина сприймає звуки іноземної мови та звукові форми слів та висловів;

- граматична чутливість (grammatical sensitivity) – це здібність сприймати граматичні співвідношення в іноземній мові;

- механічна асоціативна пам'ять (rote associational memory) – це здібність засвоєння великої кількості довільних зв'язків між словами та їх значеннями, які необхідно опанувати;

- індуктивна здібність (inductive ability) – це здібність бачити та виводити правила, які керують формуванням паттернів стимулів.

Виділені здібності стали основою для розробки спеціального тесту здібностей до опанування іноземної мови (MLAT – Modern Language Aptitude Test). Але недоліком цього тесту можна назвати відсутність діагностики мотивів того, хто навчається. Адже відомо, що людина, яка керується пізнавальними мотивами такими, як бажання опанувати нову мову, читати літературу іноземною мовою, пізнавати культуру даного народу і ті ін. (за І.О.Зимньою та О.О. Леонтьєвим [7]) характеризується внутрішньою готовністю, внутрішньою установкою в опануванні мови. Американський дослідник Paul Pimsleur [22] критикуючи відсутність діагностики мотивів в опануванні іноземної мови, доповнює MLAT та створює PLAB – Pimsleur Language Aptitude Battery, яка включає фактор мотивації.

Вітчизняними дослідниками Г.В.Сейгер, Г.Я. Узилевський [12] було запропоновано наступну систему компонентів здібностей до опанування іноземної мови:

- вербальна пам'ять (довгочасна та оперативна, логічна та механічна, асоціативна);

- лінгвістичне мислення;

- здібність до функціонально-лінгвістичного узагальнення;

- легкість переходу на новий психолінгвістичний кут зору (переключення);

- гнучкість трансформаційних процесів;

- вербальна сенсорно-перцептивна чутливість.

Таким чином, доведено, що проблема здібностей до опанування іноземної мови є достатньо актуальною для сучасної педагогіки та вікової психології.

1. Виходячи із узагальнення різних підходів у тлумаченні здібностей до опанування іноземної мови в нашій робочій концепції психолінгвістичні здібності визначаються як детермінанти успішності, легкості та швидкості опанування іноземної мови, які характеризуються високою мірою показників вразності довгочасної та оперативної вербально-логічної пам'яті, здатності до фонетичного кодування та індуктивного вербально-логічного мислення, які реалізуються перцептивними, мислинськими та мнемічними функціональними системами. Психолінгвістичні здібності до опанування іноземної мови не зводяться до навиків, умінь та знань. Важливою складовою є їх систематизація та характеристика. Серед багатьох видів психолінгвістичних здібностей можна представити три основних загальних здібності до опанування іноземної мови:

- здібність до узагальнення мовного матеріалу (в області граматичної, фонетичної форми);

- здібність до фонетичного кодування;

- здібність до вербально-логічного запам'ятовування.

2. Встановлено, що серед пізнавальних процесів найбільш детермінуюча функція при прояві здібностей відмічається в процесах сприйняття, мислення та

запам'ятовування. При цьому при сприйнятті провідною властивістю є здатність до фонетичного кодування, при мисленні – здатність до індуктивного вербально-логічного узагальнення, а при запам'ятовуванні домінують довгочасна та оперативна вербально-логічна пам'ять. Зазначенні моменти повинні стати предметом подальшого дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Артемова Т.И.* Методологические аспекты проблемы способностей. – М.: Наука, 1977. – 184 с.
2. Большой психологический словарь / Сост. и общ. ред. Б. Мещеряков, В. Зинченко. – СПб.: ПРАЙМ – ЕВРОзнак, 2004. – 672.
3. *Дружинин В.Н.* Психология общих способностей. – СПб.: Питер Ком, 1999. – 368 с. (Серия «Мастера психологии»).
4. *Ейгер Г.В., Раппорт И.А., Узилевский Г.Я.* Языковые способности. Учеб. пособие. Харьков: ХГУ. – 1992. – 132 с.
5. *Загнітко А.П., Домрачева І.Р.* Основи мовленнєвої діяльності. Навчальний посібник для студентів. – Донецьк: Український культурологічний центр, 2001. – 56 с.
6. *Зимняя И.А.* Индивидуально-психологические факторы и успешность научения речи на иностранном языке // Иностранные языки в школе. – 1970. – № 1. – С. 37-46.
7. *Зимняя И.А., Леонтьев А.А.* Психологические особенности начального овладения иностранным языком // Психологические основы обучения неродному языку: Хрестоматия / Сост. А.А.Леонтьев. – М.: Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2004. – 448с. – С. 194-212.
8. *Ильин Е.П.* Проблема способностей: два подхода к ее решению // Психологический журнал. – 1987. – № 2. – С. 37-47.
9. *Кабардов М.К.* О диагностике иноязычных способностей // Психологические и психофизиологические исследования речи: Сб. / Отв. ред. Т.И. Ушакова. – М.: Педагогика, 1985. – 334 с.
10. *Кабардов М.К.* Об индивидуально-психологических особенностях учащихся при обучении иностранным языкам // Психологические основы обучения неродному языку: Хрестоматия / Сост. А.А.Леонтьев. – М.: Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2004. – 448с. – С. 396-404.
11. *Каспарова М.Г.* О некоторых компонентах иноязычных способностей и их развитии у школьников // Психологические основы обучения неродному языку: Хрестоматия / Сост. А.А.Леонтьев. – М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЭК», 2004. – 448 с. – С. 405-416.
12. *Кириченко В.И.* Психология способностей к изобразительной деятельности. – М.: Наука, 1959. – 184 с.
13. *Кэрролл Дж. Б.* Способности к иностранным языкам // Психологическая энциклопедия. 2-е изд. / Под ред. Р.Корсини, А.Ауэрбаха. – СПб.: Питер, 2003. – 1096 с.
14. *Леонтьев А.А.* Основы психолінгвістики. – 3-изд. – М.: Смысл; СПб.: Лань, 2003. – 287 с.
15. *Основы общей психологии / С.Л. Рубинштейн.* – СПб.: Питер, 2003. – 713 с. (Серия «Мастера психологии»).
16. *Платонов К.К.* Проблемы способностей. – М.: Наука, 1972.
17. *Психологический словарь.* 3-е изд., доп. и перераб. Авт.-сост. Копорулина В.П., Смирнова М.Н., Гордеева Н.О. – Ростов н/Д: Феникс, 2004. – 640 с.
18. *Соссюр де. Ф.* Курс загалної психолінгвістики. – К.: Либідь, 1998. – 154 с.
19. *Способности и интересы / Под ред. Левитова Н.Д., Крутецкого В.А.* Академия педагогических наук РСФСР институт психологии, изд-во академии педагогических наук РСФСР. – М.: Наука, 1962. – 306 с.
20. *Теллов Б.М.* Избранные труды: В 2-х т. Т.1. – М.: Педагогика, 1985.
21. *Шадриков В.Д.* Введение в психологию: способности человека. – М.: Логос, 2002. – 160 с.
22. *Pimsleur, Paul, Daniel J. Reed and Charles W. Stansfield.* Pimsleur Language Aptitude Battery: Manual, 2004 Edition. Bethesda, MD: Second Language Testing, Inc., 2004. – http://en.wikipedia.org/wiki/Language_learning_aptitude.
23. *Stansfield, Charles W.* "Language Aptitude Reconsidered." ERIC Digest. Washington DC: ERIC Clearinghouse on Languages and Linguistics, 1989.

Подано до редакції 12.09.08

РЕЗЮМЕ

В статті представлений теоретичний аналіз поняття психолінгвістичних здібностей до опанування іноземної мови. Виділяються основні тенденції дослідження пізнавальних процесів, що обумовлюють успішність опанування іноземної мови.

РЕЗЮМЕ

В статье представлен теоретический анализ понятия психолінгвістических способностей к овладению иностранным языком. Выделяются основные тенденции исследования познавательных процессов, которые обуславливают успешность овладения иностранным языком.

SUMMARY

The article presents theoretical analysis of the concept of psycholinguistic aptitude for foreign language. The author ascertains some basic tendencies of research on cognitive processes stipulating success of learning foreign languages.

Ключові слова: здібність, психолінгвістичні здібності до опанування іноземної мови, пізнавальні процеси, здібність до узагальнення мовного матеріалу, здібність до фонетичного кодування, здібність до вербально-логічного запам'ятовування.

Ключевые слова: способность, психолінгвістические способности к овладению иностранным языком, познавательные процессы, способность к обобщению языкового материала, способность к фонетическому кодированию, способность к вербально-логическому запоминанию.

Keywords: aptitude, psycholinguistic aptitudes for foreign language, cognitive processes, ability to generalize language material, phonetic coding ability, ability for verbal logical memorizing.

Науковий керівник: А.М. Ананьєв